

“Woordenboek”

helpende zorg en welzijn

Hulpmiddel om je voor te bereiden op de les of om
vaktaalwoorden nog eens terug te zoeken.

Versie 1

Mei 2025

Opgesteld door Ingeborg Paimans

NT2- en zorgdocent Aventus

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Deel 1: woorden die horen bij ziekte en zorg.....	4
1.1 Het lichaam	4
1.2 Algemene woorden die horen bij de zorg voor mensen	5
1.2.1 Soorten zorg en verloop van een ziekte.....	6
1.3 Woorden die horen bij persoonlijke hygiëne.....	7
1.3.1 Aandoeningen die te maken hebben met de zorg voor de persoonlijke hygiëne	8
1.4 Rapporteren.....	8
1.5 Het bewegingsapparaat	9
1.5.1 aandoeningen die te maken hebben met het bewegingsapparaat.....	10
1.5.2 Hulpmiddelen mobiliteit en transfer	10
1.6 Het spijsverteringsstelsel.....	13
1.6.1 Aandoeningen die te maken hebben met het spijsverteringsstelsel	14
1.7 Hart en bloedvaten	15
1.7.1 Aandoeningen die te maken hebben met het hart en bloedvaten.....	15
1.8 Longen en luchtwegen.....	16
1.8.1 Aandoeningen die te maken hebben met de longen en luchtwegen	17
1.9 Nieren en urinewegen	17
1.9.1 Aandoeningen die te maken hebben met de nieren en urinewegen.....	18
1.10 Hersenen en het centrale zenuwstelsel	19
1.10.1 Aandoeningen die te maken hebben met de hersenen en centrale zenuwstelsel.....	20
Deel 2: woorden die horen bij een dienstverlener	21
2.1 Methodisch werken	21
2.1.1 Soorten plannen in de zorg	22
2.2 Voeding/ koken.....	22
2.3 schoonmaak	23
Deel 3: Eigen woordenlijst.....	24
Bronnenlijst.	25

Inleiding

Als je een vak leert, leer je veel nieuwe woorden. Helemaal als je niet in Nederland geboren bent, kunnen al die woorden wel heel erg veel zijn. Dit “woordenboek” is een steun voor iedereen die niet in Nederland geboren is en een opleiding volgt in de zorg.

Je kunt het woordenboek gebruiken door voor de les de woorden te lezen die horen bij een onderwerp. Als je al wat woorden kent is een les makkelijker te begrijpen. Je kunt het woordenboek ook gebruiken als je meer uitleg wilt bij een woord dat je net hebt gelezen of gehoord.

Gewone woordenboeken staan op alfabet. Dit woordenboek staat op onderwerp/ thema. Zoek in de inhoudsopgave waar je meer over wilt weten en lees alleen dat (als je het woordenboek digitaal gebruikt kun je op de link klikken om naar de juiste bladzijde te gaan).

Soms woorden komen vaker voor, omdat ze bij meerdere onderwerpen/thema's goed passen. Soms wordt een woord uitgelegd en soms staat er een ander woord met dezelfde betekenis.

Elk thema begint met de nieuwe woorden. Hierbij staat ook het lidwoord (artikel) genoemd. Daarna staan er een aantal werkwoorden (verbum). In de eerste kolom van de werkwoorden staat een R of een O. Dit betekent dat een werkwoord Regelmatig of Onregelmatig is. Dit is omdat het handig is om te weten hoe je de verleden tijd van het werkwoord zegt of schrijft. Als laatste hoort bij ieder thema een aantal veel voorkomende aandoeningen. Een aandoening kan een ziekte zijn, maar ook een afwijking (iets wat mis is in het lichaam). Omdat dit woordenboek vooral is gemaakt voor studenten van de opleiding Helpende Zorg en Welzijn staan hier de aandoeningen waar een student het meest mee te maken heeft.

Als je een opleiding volgt in de zorg horen er woorden bij die te maken hebben met het lichaam, zorg en ziek zijn, maar je leert ook andere woorden. Deze woorden staan in het tweede gedeelte.

Veel succes met je studie en ik hoop dat dit woordenboek je helpt bij het behalen van je diploma!

Ingeborg Paimans

Deel 1: woorden die horen bij ziekte en zorg

1.1 Het lichaam

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
het	lijf	Lichaam. Lijf is een ander woord voor lichaam.
het	bovenlijf	Bovenste deel van het lichaam.
het	onderlijf	Het onderste deel van het lichaam

Nog enkele woorden die veel voorkomen als je mensen wast:

De borst De borsten	De bil De billen En de rand ertussen heet de bilnaad	De vagina De vulva	De penis De piemel

In het lichaam: **Organen** → een deel binnen in je lichaam met een eigen functie (bijvoorbeeld het hart)

1.2 Algemene woorden die horen bij de zorg voor mensen

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	adl	ADL is een afkorting van Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen. Activiteiten van het dagelijks leven zijn activiteiten te maken hebben met de persoonlijke verzorging, zoals baden of douchen, aankleden, in en uit bed of een stoel stappen, lopen, naar het toilet gaan en eten .
het	symptoom	Een verschijnsel waaraan je een bepaalde ziekte herkent.
het	ziektebeeld	Beschrijving van een ziekte. Meerdere symptomen komen samen voor bij een ziekte.

de	ouderdom	Levensfase van de oudere mens (soms 65+ en soms ook 70+)
de	aandoening	Er is iets mis in het lichaam door een kwaal of ziekte.
de	diagnose	Het vaststellen welke ziekte iemand heeft (doet een dokter).
de	erfelijke aanleg	Je hebt meer kans om ziek te worden, doordat je ouders kenmerken doorgeven.
de	pijn	Een onaangenaam gevoel in je lichaam dat je hebt als je bijvoorbeeld je knie stoot of ziek bent.
het	protocol	Een vaste manier van werken die iedereen in een organisatie moet volgen, zoals regels voor hoe je iemand moet helpen. (in de zorg gebruiken we vaak de protocollen van Vilans)
de	zelfredzaamheid	Het vermogen van iemand om voor zichzelf te zorgen zonder hulp van anderen, zoals zelf kunnen eten, aankleden en wassen.
de	cliënt	Iemand die hulp of diensten krijgt van een professional, zoals een maatschappelijk werker of een advocaat.
de	patiënt	Iemand die medische zorg nodig heeft en door een dokter of verpleegkundige wordt behandeld.
de	zorgvrager	Iemand die zorg nodig heeft en daarom hulp vraagt, bijvoorbeeld aan een verpleegkundige of een zorginstelling.

Werkwoorden

	Wekwoord	Onvoltooid verleden tijd	Voltooid deelwoord	Betekenis
R	signaleren	signaleerde	gesignaleerd (heb)	Iets of iemand opmerken en dit laten weten.
R	observeren	observeerde	geobserveerd (heb)	Kijken wat iemand doet of hoe iets gaat.

1.2.1 Soorten zorg en verloop van een ziekte

Soorten zorg

verpleeghuis	Een verpleeghuis is een plek waar mensen wonen die veel zorg nodig hebben. Dit kan zijn door een ernstige ziekte of omdat ze niet meer goed voor zichzelf kunnen zorgen. Afdelingen in een verpleeghuis: - Somatiek - PG (Psychogeriatric) - Dagbesteding (niet altijd)
somatiek	Dit betekent zorg voor mensen met lichamelijke ziektes.
pg (psychogeriatric)	Dit betekent zorg voor ouderen met geestelijke problemen, zoals dementie. Op een PG-afdeling wonen mensen die veel hulp nodig hebben vanwege hun geheugenproblemen
verzorgingshuis	Een verzorgingshuis is een plek waar mensen wonen die wat hulp nodig hebben bij dagelijkse dingen, zoals aankleden,

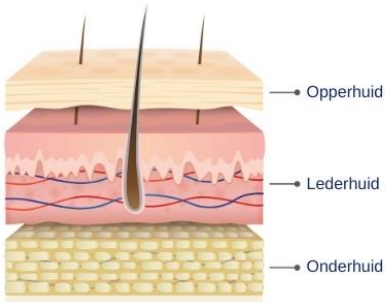
	eten en wassen. Ze hebben minder intensieve zorg nodig dan mensen in een verpleeghuis
palliatieve zorg	Dit is zorg voor mensen die niet meer beter kunnen worden. Het doel is om hen zo comfortabel mogelijk te maken en hun pijn te verlichten. Dit kan thuis of in een zorginstelling gebeuren.
dagbesteding	Dagbesteding zijn activiteiten die mensen overdag doen onder begeleiding. Dit is bedoeld voor mensen die zelf moeilijk activiteiten kunnen ondernemen en daardoor weinig sociale contacten hebben. Het helpt hen om structuur in hun dag te hebben en actief te blijven.
begeleid wonen	Begeleid wonen is een woonvorm voor mensen die zelfstandig willen wonen, maar daarbij wat extra hulp nodig hebben. Dit kan bijvoorbeeld zijn vanwege een lichamelijke of geestelijke beperking.
thuiszorg	Thuiszorg is verzorging en verpleging die bij cliënten thuis wordt geleverd.

Verloop van een ziekte

chronisch	Dit betekent dat een ziekte of aandoening heel lang duurt, soms zelfs je hele leven. Bijvoorbeeld, diabetes is een chronische ziekte omdat je er altijd mee te maken hebt.
genezen	Dit betekent dat je helemaal beter wordt van een ziekte of verwonding. Bijvoorbeeld, als je een griep hebt en je voelt je na een paar dagen weer helemaal goed, dan ben je genezen.
progressief	Dit betekent dat iets steeds erger wordt na verloop van tijd. Bijvoorbeeld, een progressieve ziekte wordt langzaam maar zeker erger. Voorbeelden hiervan zijn Dementie en de ziekte van Parkinson

1.3 Woorden die horen bij persoonlijke hygiëne

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	adl	ADL is een afkorting van Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen. Activiteiten van het dagelijks leven zijn activiteiten te maken hebben met de persoonlijke verzorging, zoals baden of douchen, aankleden, in en uit bed of een stoel stappen, lopen, naar het toilet gaan en eten.
de	hygiëne	Het schoonhouden van je lichaam om ziekte te voorkomen.
de	huid	Buitenste laag van het lichaam Het vel.

de	huidlagen	 Lagen van de huid
het	uiterlijk	Hoe iemand eruit ziet.
de	jeuk	Vervelend gevoel op je huid, waardoor je er met je nagels overheen wilt gaan.
de	barrièrzalf	Crème of zalf die wordt gebruikt om de huid te beschermen of beter te maken.
de	uitscheiding	Proces waarbij het lichaam afvalstoffen verwijdt (zweten, plassen / ontlasting / braken)
de	aandoening	De ziekte of handicap
het	hulpmiddel	Apparaat of voorwerp waardoor je iets makkelijker kunt doen.

1.3.1 Aandoeningen die te maken hebben met de zorg voor de persoonlijke hygiëne

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
het	eczeem	Ziekte van de huid, waarbij de huid jeukt en ontstoken is.
de	smetten	Irritatie van de huid (rood en soms kapot), door warmte en vocht.
	decubitus	Beschadiging van de huid, doordat er steeds druk is op dezelfde plek. Ook wel doorligwond genoemd.

1.4 Rapporteren

Lid-woord	Woord	Betekenis
de	rapportage	Het verslag over de cliënt of je dienst.
	objectief	Feitelijk/ zonder je eigen mening. Let op: Rapporteer je volgens SOAP/ SOEP dan betekent het: Wat je waarneemt als zorgverlener.
	objectief waarneembaar	Omschrijving van feiten/ feitelijk. Je hebt iets zelf gezien of gehoord.
	subjectief	Manier waarop je iets omschrijft/ je omschrijft dit volgens je eigen mening. Let op: Rapporteer je volgens SOAP/ SOEP dan betekent het:

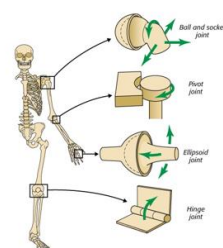
		Wat de cliënt aangeeft/ zegt.
de	behoefte	Wat de bewoner wil
het	incident	Onvoorzien, onprettig voorval/ gebeurtenis
(het)	respect	Beschrijf dingen netjes, zodat je rekening houdt met het gevoel van de ander
	relevant	Dingen die belangrijk zijn.
de	afkorting/ afkortingen	Woord/ woorden en korter maken

Werkwoorden

	Hele werkwoord	Onvoltooid verleden tijd	Voltooid deelwoord	Betekenis
R	signaleren	signaleerde	gesignaleerd (heb)	iets of iemand opmerken en dit laten weten.
R	observeren	observeerde	geobserveerd (heb)	Kijken wat iemand doet of hoe iets gaat.
R	rapporteren	rapporteerde	gerapporteerd (heb)	Het schriftelijk vastleggen van de voortgang en resultaten van je werk, zodat anderen dit kunnen lezen en begrijpen.
R	afkorten	afkortte kortte af	afgekort (heb)	Woorden korter maken.

1.5 Het bewegingsapparaat

Wat is het bewegingsapparaat

Botten
Gewrichten
Spieren

Deze werken samen om beweging mogelijk te maken!

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
het	bewegingsapparaat	De onderdelen die zorgen dat we kunnen bewegen.
het	gewricht	Verbinding tussen 2 botten.

de	botten	Harde delen van het bewegingsapparaat. Ze geven steun en stevigheid aan het lichaam.
het	skelet	Alle botten in het lichaam samen
de	botbreuk	Een bot in het lichaam is gebroken.
de	spieren	Spieren trekken samen.
de	pees (pezen)	Met een pees zit de spier vast aan een bot.
de	overbelasting	Te veel doen. Dit kan lichamelijk zijn, maar ook in je hoofd (stress).
de	stijfheid	Moeilijk in beweging kunnen komen.

1.5.1 aandoeningen die te maken hebben met het bewegingsapparaat

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
(de)	artrose	Slijtage van de gewrichten. Komt vaak door overbelasting.
(de)	reuma	Chronische ziekte, waarbij gewrichten ontstoken zijn.
de	verlamming	Bij een verlamming werkt een deel van je lichaam opeens niet of minder goed. Bijvoorbeeld: Je kunt een arm minder goed of helemaal niet bewegen. Je kunt een been minder goed of helemaal niet bewegen. Als dit aan een kant is noem je dit een halfzijdige verlamming. Dit kan komen door een stoornis in de spieren of in de hersenen.

1.5.2 Hulpmiddelen mobiliteit en transfer

Mobiliteit = bewegen / verplaatsen

Transfer = verplaatsen van de ene naar de andere plek.

Let op: Hulpmiddelen alleen gebruiken na scholing en toestemming werkgever.

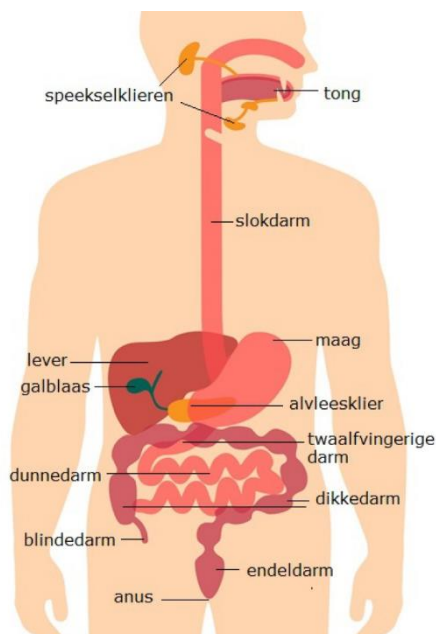
rollator		Een rollator is een hulpmiddel met wieltjes dat mensen helpt bij het lopen. Het biedt steun en stabiliteit, waardoor je minder snel valt.
----------	---	---

duwrolstoel		Een duwrolstoel is een rolstoel die niet door de gebruiker zelf, maar door iemand anders wordt voortgeduwd.
electrische rolstoel		Een elektrische rolstoel heeft een motor en wordt bestuurd met een joystick.
scootmobiel		Een scootmobiel is een elektrisch voertuig met drie of vier wielen, bedoeld voor mensen die slecht ter been zijn. Het helpt hen om zelfstandig langere afstanden af te leggen
trippelstoel		Een trippelstoel is een stoel op wieltjes waarmee je jezelf binnenshuis kunt verplaatsen door met je voeten te 'trippelen'. Het is handig voor mensen die niet lang kunnen staan

actieve lift		Een actieve lift, ook wel stalift genoemd, helpt mensen om van zitten naar staan te komen. De persoon moet nog wel enige kracht in de benen en romp hebben om deze lift te gebruiken.
passieve lift		Een passieve lift wordt gebruikt voor mensen die niet zelfstandig kunnen staan of zitten. Deze lift helpt bij het verplaatsen van bijvoorbeeld bed naar rolstoel zonder dat de persoon zelf actief hoeft mee te werken.
draaischijf		Een draaischijf is een hulpmiddel dat helpt bij het draaien en verplaatsen van een persoon, bijvoorbeeld van bed naar rolstoel. Het bestaat uit twee schijven die ten opzichte van elkaar draaien. Er zijn veel verschillende soorten draaischijven, voor staan en zitten. Op het plaatje een draaischijf voor zitten.
glijzeil		Een hulpmiddel om mensen makkelijker te verplaatsen in bed. Let op: mag nooit in het bed blijven liggen.

steeklaken		Hulpmiddel om mensen in bed te draaien. Kan ook gebruikt worden om het matras te beschermen.
------------	---	---

1.6 Het spijsverteringsstelsel

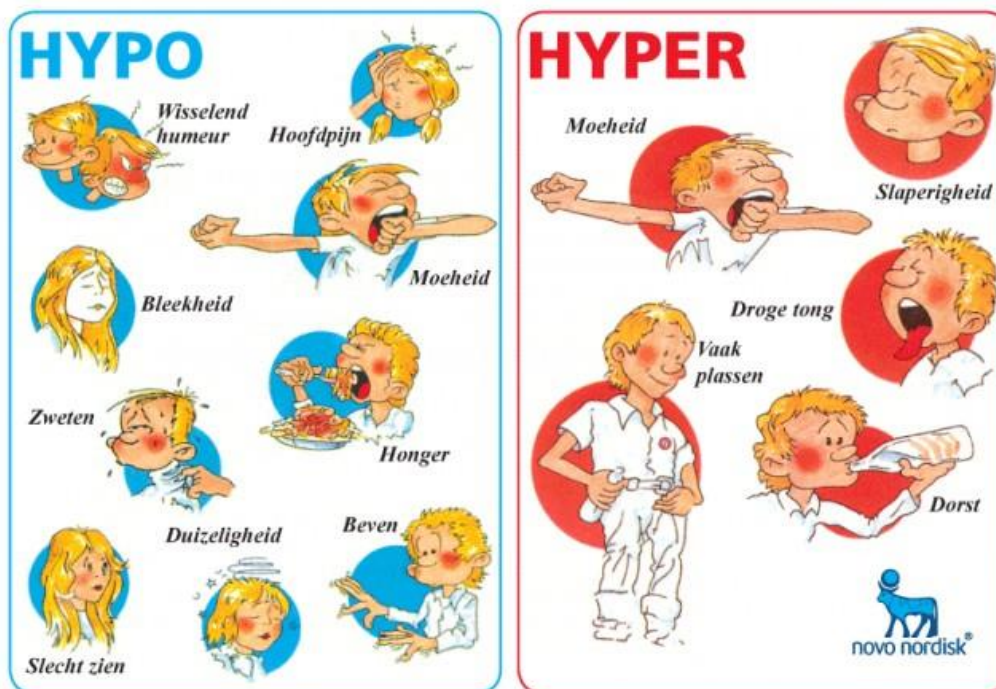
Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
het	spijsverteringsstelsel	Alle organen die helpen bij het verteren van voedsel.
de	spijsvertering	De weg die het eten aflegt in het lichaam, zodat het lichaam voedingsstoffen krijgt.
de	voedingsstoffen	De delen uit je eten die het lichaam nodig heeft. Een voorbeeld zijn eiwitten of koolhydraten.
de	darm/darmen	Deel van het spijsverteringsstelsel Dunne darm - het deel van de darm waar voedingsstoffen uit het eten gehaald wordt Dikke darm – het deel van de darm waar water uit de ontlasting wordt
de	lever	Orgaan dat het bloed schoonmaakt.
de	gal	Sap dat gemaakt wordt in de lever en bewaard wordt in de galblaas (blaas is een zak).

de	ontlasting	Andere woorden: poep, def. (defecatie), stoelgang. Uitscheiding van ontlasting = poepen.
de	diarree	Dunne ontlasting.
de	verstopping	Iemand heeft een aantal dagen geen ontlasting.

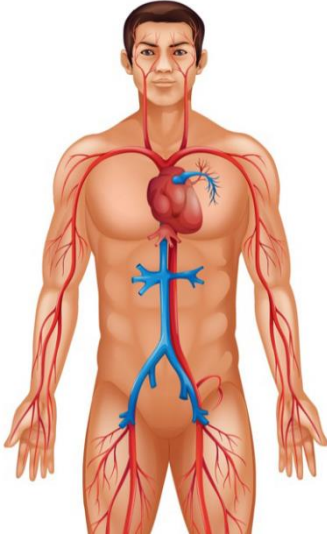
1.6.1 Aandoeningen die te maken hebben met het spijsverteringsstelsel

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	diabetes diabetes mellitus (DM)	Suikerziekte. Aandoening waarbij het lichaam geen of onvoldoende insuline aanmaakt.
de	insuline	Stof die het lichaam aanmaakt en suiker afbreekt. Kan ook gespoten worden bij iemand met suikerziekte
het	braken	Andere woorden voor braken: Overgeven/spugen/kotsen. Eten komt via de mond weer naar buiten.
de	stoma	Kunstmatige opening op de darm. Hierdoor wordt de ontlasting opgevangen in een zakje.
de	(chronische) darmontsteking	Een deel van de darm is langdurig ontstoken, hierdoor kan iemand niet alles eten en heeft pijnklachten en problemen met de ontlasting. (Colitis Ulcerosa).
de	ondervoeding	Iemand heeft een tekort aan voedingsstoffen.
de	bmi	Body Mass Index. Berekening om te kijken of iemand een gezond gewicht heeft.
de	obesitas	Overgewicht. Iemand is te zwaar en kan daardoor gezondheidsproblemen krijgen.

Een te lage (Hypo) of te hoge (hyper) bloedsuikerwaarde bij diabetes.

1.7 Hart en bloedvaten

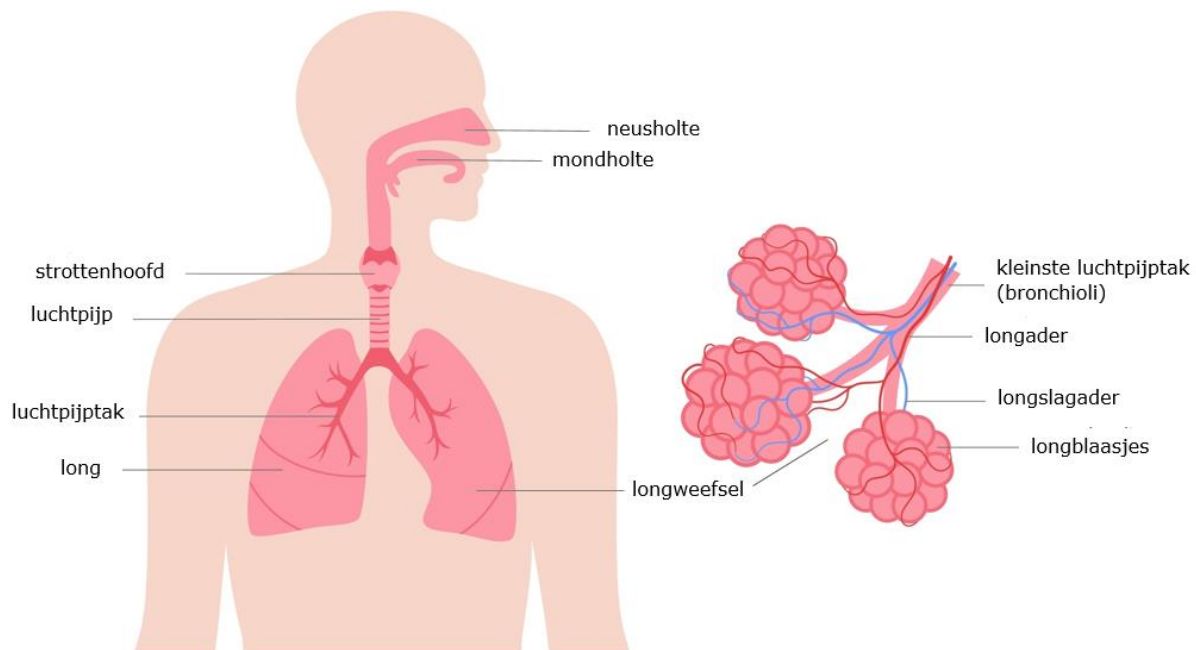
	Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
	de	bloedsomloop	De manier waarop het bloed door je lichaam stroomt. Ook wel bloedcirculatie.
	het	hart	Spier die het bloed rondpompt, zodat het hele lichaam zuurstof krijgt.
	het	bloedvat /bloedvaten	Verzamelnaam voor slagaders, aders en haarvaten. Hier stroomt het bloed door.
	de	slagader	Bloedvat dat zuurstofrijk bloed vervoert naar de organen.
	de	ader	Bloedvat dat zuurstofarm bloed vervoert naar het hart.
	het	haarvat	Klein bloedvat.
	de	aorta	Grote slagader, direct uit het hart, het lichaam in.

1.7.1 Aandoeningen die te maken hebben met het hart en bloedvaten

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	hart- en vaatziekten	Verzamelnaam voor alle ziekten/ aandoeningen die te maken hebben met het hart of de bloedsomloop.
de	trombose	Een bloedpropje in een bloedvat. Hierdoor gedeeltelijke of gehele afsluiting van het bloedvat, waardoor een lichaamsdeel weinig of geen zuurstof krijgt. Longembolie = trombose in de longen Hartinfarct = trombose in het hart Herseninfarct = trombose in een bloedvat in de hersenen.
de	hartaanval	Ook wel hartinfarct. Een deel van de hartspier krijgt geen bloed door een verstopping in de kransslagaders.
de	hartstilstand	Het hart stopt met zijn pompfunctie.
de	arteriosclerose	Aderverkalking. Dit is een aandoening waarbij de slagaders vernauwen door de ophoping van vet, cholesterol en andere stoffen in de vaatwanden. Dit kan leiden tot ernstige gezondheidsproblemen zoals hartaanvallen en beroertes
	hartfalen	Het hart pompt het bloed niet goed door het lichaam.
	CVA	Cerebro Vasculair Accident (CVA). Een Cerebro Vasculair Accident is, letterlijk vertaald, een probleem (accident) met de bloedvaten (vasculair) in de hersenen. Dit kan zowel een bloeding zijn als trombose. Wordt ook wel beroerte genoemd.
de	shock	De bloeddruk is te laag om het lichaam van bloed te voorzien. Een shock is levensbedreigend.

de	hoge bloeddruk	Hoge bloeddruk betekent dat het bloed met te veel kracht door je aderen stroomt. Dit kan je hart en bloedvaten beschadigen. Vaak merk je er niets van, maar het kan leiden tot ernstige problemen zoals hartziekten en beroertes.
----	----------------	---

1.8 Longen en luchtwegen

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
het	ademhalingsstelsel	Alle organen die helpen bij de gasuitwisseling in het lichaam (inademen van zuurstof en het uitademen van koolstofdioxide).
de	long	Belangrijk orgaan van het ademhalingsstelsel. Hier gebeurt de uitwisseling van zuurstof en koolstofdioxide
de	zuurstof	Gas in de lucht. Mensen, planten en dieren hebben zuurstof nodig.
de	koolstofdioxide	Dit ademen we uit. Het is het 'afvalproduct' van de stofwisseling.

	Hele werkwoord	Onvoltooid verleden tijd	Voltooid deelwoord	Betekenis
R	ademen	ademde	geademd (heb)	Lucht door je mond en/of neus naar binnen halen en naar buiten brengen. <i>Ik ademde schone lucht in. Hij ademde snel uit na het sporten.</i>

1.8.1 Aandoeningen die te maken hebben met de longen en luchtwegen

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	astma	Astma is een ziekte waarbij je soms moeilijk kunt ademen. Dit komt doordat de luchtwegen in je longen ontstoken zijn. Mensen met astma moeten vaak medicijnen gebruiken om beter te kunnen ademen.
de	COPD	COPD is een ziekte van de longen. Het betekent dat je longen beschadigd zijn en je moeilijk kunt ademen. Dit komt vaak door roken. COPD gaat niet over en wordt meestal steeds erger.
de	benauwdheid	Benauwdheid betekent dat je het gevoel hebt dat je niet genoeg lucht krijgt. Dit kan gebeuren als je ziek bent of als je heel hard hebt gesport.
de	kortademigheid	Kortademigheid betekent dat je snel buiten adem bent. Dit kan gebeuren als je veel hebt bewogen of als je ziek bent.
het	zuurstofgebrek	Zuurstofgebrek betekent dat er niet genoeg zuurstof in je bloed zit. Dit kan gebeuren als je niet goed kunt ademen. Het kan je moe en duizelig (draaierig) maken.

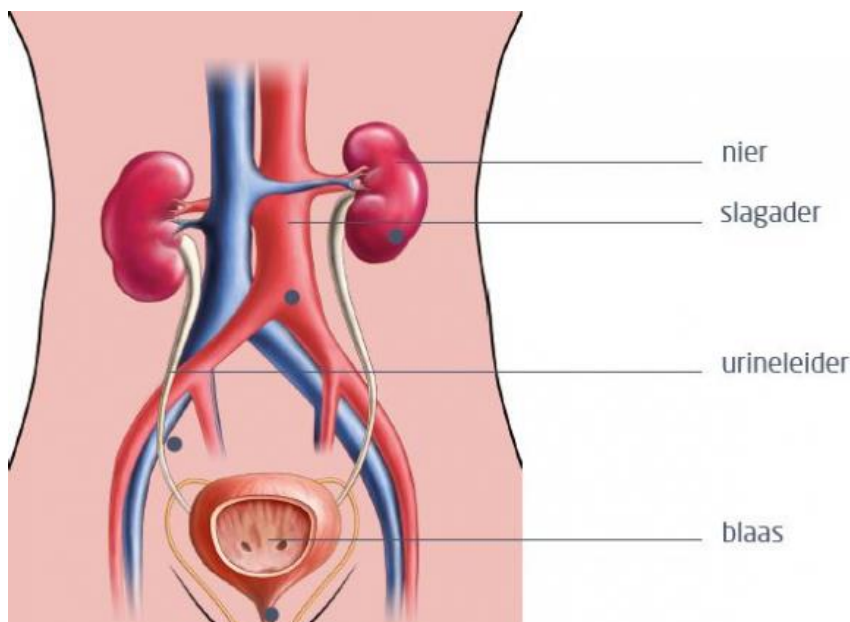

Een inhaler/ inhalator of puffer:

Dit is een apparaat dat helpt bij het inademen van medicijnen, vooral bij aandoeningen zoals astma en COPD.

Hierbij komt het medicijn meteen in de longen.

1.9 Nieren en urinewegen

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	nier/ nieren	Orgaan in de buik die afvalstoffen uit het bloed haalt. Die afvalstoffen worden urine.
de	urine	Plas. Uitscheidingsproduct van het lichaam. Plassen = het uitscheiden van urine.
de	urinewegen	De plekken waar de urine langs komt nadat deze is gemaakt in de nieren.
de	blaas	Plaats waar de urine wordt bewaard tot iemand moet plassen.

1.9.1 Aandoeningen die te maken hebben met de nieren en urinewegen

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	blaasontsteking	Een blaasontsteking is een ontsteking van de binnenkant van de blaas. Dit kan pijn veroorzaken bij het plassen en je moet vaak naar de wc, maar er komt weinig urine
de	urinewegontsteking (UWI)	Een urinewegontsteking is een infectie in de urinewegen, zoals de blaas, de plasbuis of de nieren. Dit kan pijn en een branderig gevoel bij het plassen veroorzaken.
de	incontinentie	Incontinentie betekent dat je je urine niet goed kunt ophouden. Je kunt incontinent zijn voor urine, voor ontlasting of voor allebei.
de	niersteen	Een niersteen is een harde klomp van mineralen die zich in de nieren vormt. Dit kan veel pijn veroorzaken als de steen door de urinewegen beweegt.
de	delier	Een delier is een plotselinge verwardheid die vaak voorkomt bij oudere mensen of mensen die erg ziek zijn. Kan voorkomen bij een longontsteking of een blaasontsteking.

Kleine kinderen worden **zindelijk**. Dan leren ze om hun poep en plas op de wc te doen.

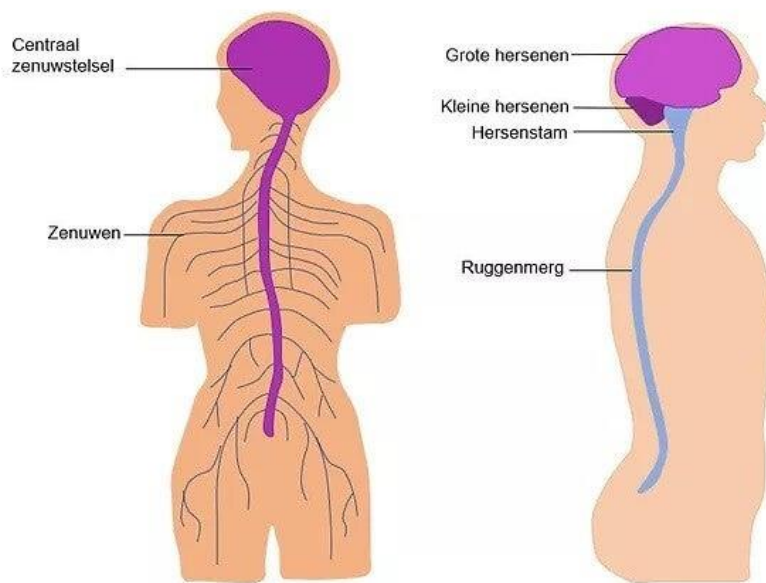
Ouderen kunnen door problemen moeite krijgen met het ophouden van hun urine of ontlasting. Dit is **incontinentie**.

Zij kunnen dan **incontinentiemateriaal/ inco's** gebruiken.

Er zijn veel verschillende soorten incontinentiemateriaal.

1.10 Hersenen en het centrale zenuwstelsel

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
de	hersenen	Orgaan in je hoofd dat je lichaam stuurt en waarmee je denkt. Synoniem: het brein / het verstand
de	zenuw	Soort draad die alle delen van je lichaam verbind met je hersenen
het	zenuwstelsel	Netwerk van cellen dat informatie kan opnemen en verwerken. Dit bestaat uit 2 delen: - Centraal zenuwstelsel (hersenen en ruggermerg) - Perifeer zenuwstelsel (zenuwen door heel het lichaam)
de	prikkel	Iets wat je hoort, voelt, ruikt, ziet, proeft of denkt.
de	zintuigen	Mensen hebben vijf zintuigen: de ogen om te zien, de tong om te proeven, de neus om te ruiken, de oren om te horen en de huid om te voelen.
de	cognitie	Het denken, leren of begrijpen van informatie.
de	cognitieve problemen	Moeilijkheden met het geheugen, de concentratie en denken of denksnelheid.
de	logopedist / logopediste	Deskundige voor het spreken / communicatie en voor eten en drinken.
het	slikprotocol	Afspraken over wat een zorgvrager mag eten en drinken vanwege problemen met slikken (risico op verslikken)

Werkwoorden

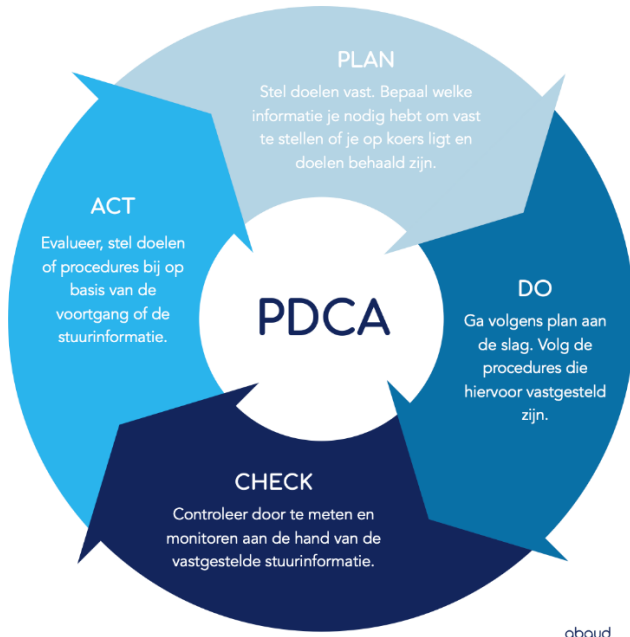
	Werkwoord	Onvoltooid verleden tijd	Voltooid deelwoord	Betekenis
O	denken	dacht	gedacht (heb)	Het laten werken van je hersenen

1.10.1 Aandoeningen die te maken hebben met de hersenen en centrale zenuwstelsel

	betekenis
CVA	Beroerte is de gewone naam voor Cerebro Vasculair Accident (CVA). Een Cerebro Vasculair Accident is, letterlijk vertaald, een probleem (accident) met de bloedvaten (vasculair) in de hersenen (cerebrum). (leer de afkorting niet uit je hoofd)
verlamming	Bij een verlamming werkt een deel van je lichaam opeens niet of minder goed. Bijvoorbeeld: Je kunt een arm minder goed of helemaal niet bewegen. Je kunt een been minder goed of helemaal niet bewegen. Als dit aan een kant is noem je dit een halfzijdige verlamming. Dit kan komen door een stoornis in de spieren of in de hersenen.
dementie	Dementie is een verzamelnaam voor ruim vijftig hersenziektes. Bij al deze hersenziektes kunnen de hersenen informatie niet meer goed verwerken. Vaak is er ook sprake van vergeten. Synoniem vergeten is geheugenverlies.
Ziekte van Alzheimer	Bij de ziekte van Alzheimer gaar zenuwcellen in de hersenen kapot waardoor de hersenen niet meer goed werken. Hierdoor vergeetachtigheid (vaak eerste symptoom) maar ook karakter en gedrag kunnen veranderen.
Parkinson	Door de ziekte van Parkinson gaan bepaalde cellen in je hersenen langzaam kapot: de cellen die het belangrijke stofje dopamine maken. Dit kan voor allerlei klachten zorgen, zoals moeite met bewegen en problemen met denken.
slikproblemen	Bij problemen met slikken kun je eten of drinken niet goed doorslikken. Je verslikt je vaak of het eten blijft hangen in je mond, keel of slokdarm.
NAH	Niet Aangeboren Hersenletsel. De hersenen zijn (na de geboorte) beschadigd door ziekte of een ongeluk. De gevolgen zijn voor ieder mens heel verschillend.
afasie	Afasie is een taalstoornis die het gevolg is van niet aangeboren hersenletsel. Mensen kunnen moeite hebben met het spreken en/of begrijpen van taal.

Deel 2: woorden die horen bij een dienstverlener

2.1 Methodisch werken

Methodisch werken:	Een gestructureerde manier van werken waarbij je volgens een plan en stappen werkt om een doel te bereiken.
PDCA cyclus:	Veel gebruikte manier voor methodisch werken, waarin 4 fasen achter elkaar gedaan worden, namelijk Plan -Do-Check-Act. The diagram illustrates the PDCA cycle as a circular process with four stages: PLAN, DO, CHECK, and ACT. The center of the cycle is labeled 'PDCA'. Arrows indicate a clockwise flow from one stage to the next. PLAN (top, light blue) involves setting goals and determining necessary information. DO (right, dark blue) involves following the plan. CHECK (bottom, dark blue) involves monitoring progress. ACT (left, light blue) involves evaluating and adjusting based on progress. A small 'abaud' logo is at the bottom right of the cycle.
Doelstelling:	Het eindresultaat dat je wilt bereiken met je werk. Dit kan bijvoorbeeld zijn het verbeteren van de gezondheid van een cliënt.
Plan van aanpak:	Een gedetailleerd plan waarin je beschrijft welke stappen je gaat nemen om je doel te bereiken.
Evaluatie:	Het beoordelen van de resultaten van je werk om te zien of je je doel hebt bereikt en wat er eventueel verbeterd kan worden.
Reflectie:	Het nadenken over je eigen handelen en de effecten daarvan, om hiervan te leren en jezelf te verbeteren.
Cliëntgericht werken:	Het centraal stellen van de wensen en behoeften van de cliënt in je werk.
Rapporteren:	Het schriftelijk vastleggen van de voortgang en resultaten van je werk, zodat anderen dit kunnen lezen en begrijpen.
Feedback:	Terugkoppeling krijgen van anderen over je werk, zodat je kunt leren en verbeteren.
Samenwerken:	Het samenwerken met collega's en andere professionals om een gemeenschappelijk doel te bereiken.
Professionele houding:	Het tonen van een respectvolle, betrouwbare en verantwoordelijke houding in je werk.

2.1.1 Soorten plannen in de zorg

Lid-woord	Zelfstandig naamwoord	Betekenis
het	zorgplan	Dit is een document waarin alle afspraken staan over de zorg die iemand krijgt. Het beschrijft welke hulp en ondersteuning iemand nodig heeft en hoe die wordt gegeven. Bijvoorbeeld, welke medicijnen iemand moet nemen en hoe vaak
het	ondersteuningsplan	Dit lijkt op een zorgplan, maar is breder. Het bevat afspraken over hoe iemand geholpen wordt om zijn of haar doelen te bereiken. Bijvoorbeeld, hulp bij het vinden van werk of het leren van nieuwe vaardigheden.
het	activiteitenplan	Het activiteitenplan: Dit is een schema met alle activiteiten die iemand gaat doen. Het helpt om structuur in de dag te brengen en ervoor te zorgen dat iemand actief blijft. Bijvoorbeeld, welke hobby's iemand heeft en wanneer die worden gedaan

2.2 Voeding/ koken

Componentenmenu	De klant kiest wat hij wil eten van de aangeboden gerechten.	
Het buffet	Een maaltijd waarvan de onderdelen van de maaltijd op tafel staan om zelf te pakken.	
À la carte menu	De klant kiest zelf gerechten van de menukaart.	
Keuzemenu	De klant kan een keuze maken uit 2 of meer volledige menu's.	
Braden	Langere tijd bereiden van vlees op een laag pitje.	
Grillen	Eten verhitten onder een hete spiraal of op de BBQ.	
Stomen	Eten gaar maken in de damp van stomend water	
Stoven	Voedsel bereiden door eerst met boter te bakken en daarna met een beetje water gaar laten worden	
Smoren	Voedsel bereiden door eerst met boter te bakken en daarna op laag pitje in eigen vocht gaar laten worden	
Koken	Verhitten van voedsel in water dat aan de kook is.	
Vegetariër	Iemand die geen vlees eet (soms ook geen vis)	
Veganist	 Iemand die geen dierlijke producten eet. Dierlijke producten zijn dingen die door dieren zijn gemaakt. Dus geen vlees/ vis/ melk/ melkproducten (bijv. kaas) en honing. Soms draagt een veganist ook geen leer.	
Ecologische voeding	Milieuvriendelijke voeding	
HACCP	Een plan om te zorgen dat voedsel veilig en hygiënisch wordt bewaard en klaargemaakt	

2.3 schoonmaak

Lid-woord	Woord	Betekenis
het	sanitair	Sanitair zijn dingen zoals toiletten, wastafels, douches en badkuipen. Deze dingen zorgen ervoor dat we ons kunnen wassen en naar het toilet kunnen gaan
de	facilitaire dienst	Dit is een afdeling in een bedrijf die zorgt voor alle ondersteunende taken. Denk aan schoonmaken, onderhoud, beveiliging en catering.
het	schoonmaakplan	Een plan waarin staat welke ruimtes schoongemaakt moeten worden en hoe vaak iedere taak gedaan moet worden. - Dagelijkse werkzaamheden (iedere dag) - Tussentijdse werkzaamheden (iedere week of 2 weken) - Periodieke werkzaamheden (ieder half jaar of jaar).
het	schoonmaakprotocol	In een schoonmaakprotocol staat welke handelingen gedaan moeten worden en in welke volgorde.
	desinfecteren	Vrij maken van bacteriën en ziekteverwekkers.
de	schoonmaakmethoden	Je kunt op verschillende manieren schoonmaken, dit hangt af van de hoeveelheid vuil en het soort vuil. - Droog schoonmaken - Klamvochtig schoonmaken - Natschoonmaken
het	vuil	Viezigheid. iets wat vies is.
	dweilen	Vloer schoonmaken met water en een dweil (stok + doek).
	ontkalken	De aanslag in apparaten die water gebruiken verwijderen door speciale ontkalkers of zuur te gebruiken. (kalkaanslag verwijderen).
	doseren	Zorgen voor de juiste hoeveelheid schoonmaakmiddel

Plumeau, hiermee kun je stof afnemen (=stoffen)

Deel 3: Eigen woordenlijst

Houd hier je eigen woordenlijst bij, voor woorden die je bent tegengekomen en niet wilt vergeten.

[illegible]

Mis je een woord waarvan je denkt dat andere studenten die ook goed kunnen gebruiken stuur een mailtje naar i.paimans@aventus.nl.

Dank je wel! Samen maken we dit woordenboek beter en completer.

Bronnenlijst.

Dit woordenboek is gemaakt door verschillende bestaande documenten samen te voegen.

Ook heb ik nieuwe informatie opgezocht uit:

- Van Dale Nederlands als tweede taal (NT2)
- Traject Dienstverlening Thieme Meulenhoff
- Helpende zorg en welzijn Thieme Meulenhoff
- Wikipedia
- CoPilot